Lietas Nr. 11520055813
Lietas arhīva Nr. K29-0084-16/10

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016.gada 29.janvārī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa šādā sastāvā:
tiesnese V. Voronova
piedaloties prokuroram J.Ievītim
iztiesāja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā apsūdzētais /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā.

Aprakstošā daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi visus krimināllietā esošos pierādījumus, tiesa konstatēja, ka /pers. A/ vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atrodoties alkohola ietekmē šādos apstākļos:

2013.gada 9. augustā ap plkst. 16:46, /pers. A/, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 39.1.1.p., 39.4.p. prasības, atrodoties alkoholisko dzērienu iespaidā ar alkohola koncentrāciju asinīs 2,21 promiles, bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām, vadīja sev piederošo automašīnu Mazda 626, v.n.z. /TL numurs/, un brauca ar to Rīgā, pa Prūšu ielu no Rušonu ielas puses Malnavas ielas virzienā, kur pie nama Nr. 20 Prūšu ielā izraisīja Ceļu satiksmes negadījumu ar trolejbusu Skoda 15TR Nr. /numurs/.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā.

Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. A/ sevi par vainīgu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas atzina pilnībā, atzina arī apsūdzībā norādītos faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, izdarīto nožēloja un uzturēja savu pirmstiesas procesā izteikto lūgumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu tiesas izmeklēšanā.

Prokurors tiesas sēdē piekrita pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā.

Tā kā apsūdzētais pilnībā atzīst savu vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā, to atzina arī pirmstiesas procesā, piekrita lietas izskatīšanai bez pierādījumu pārbaudes, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas nosacījumiem, izskaidrojot pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas, ko apsūdzētais izprot, tiesa, noklausoties procesa dalībnieku viedokli, iepazinusies ar lietas materiāliem atzīst, ka lietā iespējams neizdarīt pierādījumu pārbaudi.

Motīvu daļa

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumiem, tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav radušās šaubas par /pers. A/ vainu minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta trešo daļu pierādījumu analīze un uzskaitījums spriedumā nav nepieciešams.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ darbības atbilst noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas, tādējādi par izdarīto noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais ir sodāms.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta pirmās daļas prasībām, *sodu nosaka tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus.*

Tāpat pie soda noteikšanas tiesa ņem vērā arī Krimināllikuma 35.pantā definēto soda mērķi, kas ir *aizsargāt sabiedrības drošību; atjaunot taisnīgumu; sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu; resocializēt sodīto personu; panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.*

Nosakot apsūdzētajam /pers. A/ soda veidu, atbilstoši Krimināllikuma 46.panta otrajai daļai, tiesa *ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.*

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu un 9.panta noteikumiem /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā, ir atzīstams par mazāk smagu noziegumu. Apsūdzētais ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas ietverts Krimināllikuma XXI nodaļā „Noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību", apdraudot sabiedriskās drošības intereses dažāda veida transportlīdzekļu kustības drošības un ekspluatācijas jomā, papildus apdraudot arī personas dzīvību un veselību, fizisku un juridisku personu mantiskās intereses.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta trešo daļu tiesas izmeklēšanā pārbaudot apsūdzētā personu raksturojošos datus konstatēts, ka /pers. A/ dzimis /datums/, Rīgā, ir LR nepilsonis (lietas 36.lapa), ar vidējo izglītību, pēc paša vārdiem oficiālu darbu nestrādā, strādājis ārpus Latvijas republikas, deklarētā dzīvesvieta /adrese/ (lietas 70.lapa), precējies, apgādībā nepilngadību personu nav.

Agrāk vairākkārtīgi administratīvi sodīts, naudas sodi samaksāti (lietas 38.lapa).

Atbilstoši Krimināllikuma 63.panta trešajai daļai, /pers. A/ skaitās iepriekš nesodīta persona, bet kā personu raksturojošus datus tiesa ņem vērā, to, ka viņš agrāk ir tiesāts (lietas 67.-69.lapa), pēdējās reizes:

1) 1987.gada 27.februārī ar Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona tautas tiesas spriedumu pēc Latvijas Kriminālkodeksa 213.[1] panta pirmās daļas ar naudas sodu 200 PSRS RUB (lietas 68.lapa).

2) 1991.gada 6.novembrī ar Augstākās tiesas spriedumu pēc Latvijas Kriminālkodeksa 182.panta pirmās daļas, 57.panta ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem. Spriedums stājies likumīgā spēkā 1991.gada 19.decembrī. Sodu izcietis 1992.gada 19.februārī (lietas 68.lapa).

VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" Psihiatriskās palīdzības dienesta Ambulatori konsultatīvās nodaļas uzskaitē nesastāv (lietas 52.lapa).

Nosakot apsūdzētajam soda mēru, atbilstoši Krimināllikuma 46.panta trešajai daļai, tiesa *ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.*

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa ņem vērā apstākļus, kuri likumā nav paredzēti, un tiesa atzīst par apsūdzētā /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli apsūdzētā vaļsirdīgu atzīšanos noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un izdarītā nožēlošanu.

Pierādījumu pārbaudes neizdarīšana iztiesāšanā ir procesuāla darbība, kas ir pieļaujama pie apstākļiem, kad apsūdzētais atzīst savu vainu. Apsūdzētais, piekrītot lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, ir izmantojis savas tiesības uz sadarbību, ko nosaka Kriminālprocesa likuma 21.pants, ka persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, var sadarboties ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto amatpersonu, lai sekmētu kriminālietas attiecību noregulējumu. Tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli *(Norādīto atziņu ir izteicis arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments savos nolēmumos, piemēram, lietā SKK-232/08)*, bet ir ņemams vērā pie soda veida noteikšanas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmo daļu /pers. A/ atbildību pastiprinoši apstākļi netika konstatēti.

Ņemot vērā lietā konstatētos apstākļus, kas var ietekmēt apsūdzētajam /pers. A/ nosakāmo soda veidu, izvērtējot apsūdzētā personību raksturojošos datus, tiesa apsūdzēto /pers. A/ novērtē kā tādu personu, kurai ir grūtības likumpaklausības principu ievērošanā.

Neskatoties uz iepriekš minēto par apsūdzētā personību, tiesas piespriestais soda veids nedrīkst būt pretrunā ar ANO pieņemtajiem Tokijas noteikumiem (ANO Ģenerālās Asamblejas rezolūcija Nr.45/110), kur ir norādīts, ka brīvības ierobežojums ir attaisnojams tikai no sabiedrības drošības viedokļa. Minētie tiesību akti ir saistoši arī Latvijas Republikai, reglamentējot, ka valsts uzdevums ir izolēt tikai bīstamus, nelabojamus noziedzniekus. Tāpat tiesa ņem vērā, ka Krimināllikuma grozījumu mērķis ir veicināt brīvības atņemšanai alternatīvu sodu piemērošanu noziedzīgos nodarījumos, kas nav saistīti ar vardarbību.

Piemērot apsūdzētajam par izdarīto noziedzīgo nodarījumu pamatsodu brīvības atņemšanas veidā, kaut vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, tādējādi apsūdzēto izolējot no sabiedrības, nav lietderīgi, jo šāds sods būtu pārāk bargs.

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst sabiedrības un arī pārkāpēja interesēm *(skat. A.Judins. Krimināsods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts, 7.lpp)*.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka soda veids piespiedu darbu veidā, sasniegs Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā paredzēto soda mērķi.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā tikai piespiedu darbs disciplinēs pašu apsūdzēto. Turklāt apsūdzētā /pers. A/ uzvedību piespiedu darbu veikšanas laikā kontrolēs arī Valsts probācijas dienests, tādējādi samazinot iespēju izdarīt citus likumpārkāpumus, bet vienlaicīgi sniedzot sabiedrībai labumu ar savu darbu. Tāpat tiesa ņem vērā ka, piesprežot piespiedu darbu, apsūdzētais /pers. A/ tiks iesaistīts sabiedrībai nepieciešamos darbos bez atlīdzības, tādējādi apsūdzētajam /pers. A/ dodot iespēju atlīdzināt sabiedrībai nodarīto kaitējumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 40. pantu *piespiedu darbs ir personas piespiedu iesaistīšana sabiedrībai nepieciešamajos darbos, ko notiesātais izcieš kā sodu, veicot dzīvesvietas apvidū piespiedu darba izpildes institūcijas noteiktos darbus no pamatdarba vai mācībām brīvajā laikā un bez atlīdzības.*

Saskaņā ar Krimināllikuma 40.panta otro daļu *piespiedu darbs nav piemērojams darbnespējīgām personām.* Krimināllikumā nav paskaidrots, kādas personas atzīstamas par darbnespējīgām. Analizējot normatīvos aktus, kas regulē darba tiesiskās attiecības, sociālo aizsardzību, var secināt, ka noteikts vecums, slimība, invaliditāte, maternitāte pilnīgi atņem vai daļēji ierobežo cilvēku spēju strādāt, un tāpēc šiem cilvēkiem nepieciešama sociālā aizsardzība. Pienākuma uzlikšana strādāt var nelabvēlīgi ietekmēt šo cilvēku veselības stāvokli. Tiesa, izvērtējot iepriekš minēto, nekonstatē apstākļus, kuri liegtu apsūdzētajam izpildīt piespiedu darbu.

Ja notiesātais apzinīgi izpildīs piemēroto piespiedu darbu un pienākumus, tas norādīs uz to, ka notiesātais ir motivēts laboties, līdz ar to tiks panākta notiesātās personas resocializācija.

Papildus tiesa informē apsūdzēto /pers. A/, ka saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 135.panta ceturto daļu, *notiesātajam ir pienākums ierasties piespiedu darba izpildes institūcijā tās noteiktajā laikā.*

Turpretī saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 646.pantu, *ja persona, kas notiesāta ar piespiedu darbu, ļaunprātīgi izvairās no soda izciešanas, tiesnesis to aizstāj ar īslaicīgu brīvības atņemšanu saskaņā ar Krimināllikuma 40.panta trešās daļas noteikumiem.*

Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka apsūdzētajam piemērojams obligātais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana, atbilstoši Krimināllikuma 44.panta prasībām.

Tiesa ņem vērā to, ka papildsoda noteikšana ļauj individualizēt personai piemērojamo krimināltiesisko represiju un tādā veidā sekmēt krimināsoda mērķa sasniegšanu.

Transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana ir viens no tiesību ierobežošanas veidiem. Atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, personai aizliegts izdarīt noteiktas darbības – vadīt transportlīdzekli. Savukārt ar jēdzienu „tiesības" jāsaprot ne tikai kā dokuments, kas ļauj izdarīt zināmas darbības – vadīt automašīnu, bet transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana ir viens no papildsodu veidiem, kurš sevī ietver ne tikai aizliegumu iegūt dokumentu, kas atļauj vadīt kādu transportlīdzekli, bet arī aizliegumu izdarīt darbības, ko atļauj šis dokuments *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2002.gada 8.oktobra lēmums lietā Nr. SKK-371)*.

Nodrošinot papildsoda individualizāciju, tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais vairākkārtīgi ir sodīts administratīvā kārtā par pārkāpumiem Ceļu satiksmē, to starp pirms šī nozieguma izdarīšanas jau bija sodīts par analoģisku nodarījumu. Tāpat tiesa vērtē, ka apsūdzētais, kuram atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, turpināja vadīt transportlīdzekli bez attiecīgās atļaujas, turklāt vēl alkohola reibumā, tādējādi parādot nihilistisku attieksmi pret ceļu satiksmes noteikumu ievērošanu, kas, savukārt kalpo par pamatu papildsoda apmēra piemērošanai pietuvinot to maksimālam apmēram.

Nosakot papildsoda apmēru, tiesa ņem vērā apsūdzētā konstatētā alkohola ietekmes ievērojamo apmēru (2,21% asinīs).

Saskaņā ar Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankciju, izvērtējams vai apsūdzētajam nosakāms vēl viens papildsods – mantas konfiskācija. Atbilstoši Krimināllikuma 42.panta pirmajai un otrajai daļai mantas konfiskācija ir notiesātā īpašumā esošās mantas vai tās daļas piespiedu bezatlīdzības atsavināšana valsts īpašumā, ko var noteikt kā pamatsodu vai papildsodu Krimināllikuma Sevišķajā daļā paredzētajos gadījumos.

Kriminālprocesa ietvaros mantisko jautājumu risinājuma nodrošināšanai arests apsūdzētā /pers. A/ mantai, kā arī mantai, kas viņam pienākas no citām personām, un to personu mantai, kuras ir materiāli atbildīgas par apsūdzētā rīcību, nav uzlikts. Tādējādi tiesa uzskata par iespējamu nepiemērot papildsodu – mantas konfiskāciju, ņemot vērā to, ka /pers. A/ nav konfiscējamās mantas.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 249.panta pirmo daļu apsūdzētajam piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums ir atceļams pēc sprieduma pasludināšanas, jo zudis tā piemērošanas pamats.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.pantu, /pers. A/ soda izciešanas termiņā ieskaitāms aizturēšanā pavadītais laiks no 2013.gada 9.augusta plkst. 17.15 (lietas 22.lapa) līdz 2013.gada 10.augustam plkst. 21.25 (lietas 27.lapa) - divas dienas, kas atbilst 16 (sešpadsmit) piespiedu darba stundām, kā arī apcietinājumā pavadīto laiku no 2016.gada 19.janvāra līdz 2016.gada 29.janvārim – 11 dienas, kas atbilst 88 piespiedu darba stundām.

Lietiskie pierādījumi, kaitējuma kompensācijas pieteikums lietā nav.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš minēto, saskaņā Kriminālprocesa likuma 520., 523., 524., 527., 528. un 529., 530. pantu, tiesa

n o s p r i e d a

Atzīt par vainīgu apsūdzēto /pers. A/ noziedzīgā nodarījumā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā un sodīt viņu ar piespiedu

darbiem uz 150 (viens simts piecdesmit) stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 (četriem) gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.pantu soda laikā ieskaitīt /pers. A/ aizturēšanā pavadīto laiku no 2013.gada 9.augusta līdz 2013.gada 10.augustam - 2 (divas) dienas, kas atbilst 16 (sešpadsmit) piespiedu darba stundām, kā arī apcietinājumā pavadīto laiku no 2016.gada 19.janvāra līdz 2016.gada 29.janvārim – 11 dienas, kas atbilst 88 piespiedu darba stundām.

Uzlikt par pienākumu /pers. A/ 10 (desmit) darba dienu laikā no tiesas sprieduma stāšanās spēkā pieteikties piespiedu darba izpildes institūcijā - Valsts probācijas dienesta Rīgas teritoriālajā struktūrvienībā (Rīgā, Dzirnavu ielā 91/3) - piespriestā soda izciešanai.

Atcelt apsūdzētajam /pers. A/ piemēroto drošība līdzekli – apcietinājumu un atbrīvot viņu tiesas zālē.

Spriedumu daļā par piespriesto sodu, kompensāciju vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem var pārsūdzēt 10 (desmit) dienu laikā apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijai, iesniedzot apelācijas protestu vai sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā pēc pilnā sprieduma pieejamības dienas.

Pilnā sprieduma pieejamības diena – no 2016.gada 9.februāris.

Tiesnese V.Voronova